

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., ve věci

žalobce: **Z. P.**
zastoupený daňovou poradkyní Ing. Tamarou Štěrbovou
sídlem V Teničkách, Uherské Hradiště

proti
žalovanému: **Finanční úřad pro Zlínský kraj**
sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín

v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Zlínský kraj ze dne 30. 10. 2019, čj. 1960288/19/3309-70462-709849,

takto:

- I. Rozhodnutí Finančního úřadu pro Zlínský kraj ze dne 30. 10. 2019, čj. 1960288/19/3309-70462-709849, se **ruší** a věc se **vrací** k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč k rukám jeho daňové poradkyně Ing. Tamary Štěrbové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

- I. **Vymezení věci**

1. Žalovaný (územní pracoviště v Uherském Hradišti) platebním výměrem ze dne 24. 8. 2018, čj. 1721872/18/3309-70462-709849 (ve znění rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2018, čj. 2123613/18/3309-70462-709849, a rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 10. 7. 2019, čj. 24559/19/5100-31461-701836), vyměřil žalobci úrok z prodlení na dani z nabytí nemovitých věcí ve výši 73 723 Kč.
2. Žalobce se v nynějším řízení domáhá zrušení rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl jeho žádost o prominutí tohoto úroku ve smyslu § 259b zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, v rozhodném znění (dále jen „daňový řád“).

II. Shrnutí žaloby

3. Žalobce uvedl, že žalovaný vycházel při posouzení jeho žádosti mechanicky pouze z pokynů vydaných pro tento typ řízení, aniž by přezkoumatelným způsobem zohlednil všechny důvody prominutí uvedené v žádosti. I judikatura dospěla k tomu, že metodika nemůže obsáhnout veškeré případy. Žalovaný zcela přešel požadavek žalobce na odchýlení se od daného pokynu. Odepření prominutí úroků bylo učiněno s odkazem na podzákonnou normu.
4. Žalovaný měl všechny údaje pro vyměření daně k dispozici od data podání daňového přiznání (tj. od 21. 8. 2015), které žalobce dle svého názoru vyplnil správně a pravdivě. Platební výměr byl vydán až dva roky po zahájení řízení, přičemž žalobce nebyl poučen o povinnosti uhradit vyšší daň z nabytí nemovitých, ani o důsledcích jejího neuhrazení. Žalobce doplatil nejenom na nejasné a nesrozumitelné právní předpisy, ale i na liknavost správce daně.
5. Vzhledem k výše uvedenému navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

6. Žalovaný obsáhle zrekapituloval skutečnosti související s vyměření daně z nabytí nemovitých věcí, přičemž zdůraznil, že žalobce již v září 2016 upozornil na nesprávně uplatněné osvobození od daně. V případě pochybností o výši daně postupuje správce daně tak, aby byly odstraněny. Délka řízení byla zapříčiněna pochybeními žalobce.
7. Uvedl, že napadené rozhodnutí je dostatečně zdůvodněno. Při posouzení žádosti žalobce postupoval zcela v souladu s pokynem GFR D-21 a odchýlením od tohoto pokynu by došlo k nedovolené diskreci. Všechny důvody byly posouzeny v rámci ospravedlnitelných důvodů uvedených v tomto pokynu.
8. Vzhledem k uvedenému navrhl, aby byla žaloba zamítnuta.

IV. Posouzení věci soudem

9. Krajský soud v Brně (dále také „soud“) v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“), bez nařízení ústního jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného a řízení předcházející jeho vydání. Shledal, že žaloba **je důvodná**.
10. Úvodem soud konstatuje, že při zhodnocení obsahu repliky žalobce ze dne 2. 7. 2020 dospěl k závěru, že neobsahuje žádný nový (a tím pádem ani opožděný) žalobní bod, jelikož v ní byla v podstatě zopakována žalobní argumentace.
11. Před meritorním posouzením věci se soud zaměřil na otázku přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí (ve světle uplatněných žalobních bodů). V tomto ohledu žalobce

poukazoval zejména na to, že došlo k mechanické aplikaci metodického pokynu a nebylo přihlédnuto k individuálním okolnostem věci.

12. Dle § 259b odst. 1 daňového řádu je *daňový subjekt oprávněn požádat správce daně o prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky, pokud byla uhrazena daň, v důsledku jejíhož neuhrazení úrok vznikl*. Dle odstavce 2 *správce daně může zcela nebo zčásti prominout úrok z prodlení nebo úrok z posečkané částky, pokud k prodlení s úhradou daně došlo z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit. Při tom není vázán návrhem daňového subjektu*.
13. Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobce podal dne 31. 7. 2019 žádost o prominutí předmětného úroku z prodlení, kterou zdůvodnil jednak tím, že nebyl poučen o důsledcích neuhrazení vyšší daně a ani nebyl poučen o povinnosti tuto vyšší daň uhradit (nebyla mu sdělena žádná okolnost svědčící o porušení jeho povinností), přičemž postupoval dle právního předpisu a důvodové zprávy. Uvedl, že s žalovaným při stanovení daně spolupracoval a daň ve lhůtě její splatnosti uhradil. Zároveň dle svého tvrzení nemohl ovlivnit délku řízení. Požadavek na úrok z prodlení v této situaci označil za nespravedlivý. Současně požádal, aby byly uvedené důvody přezkoumatelně zohledněny nad rámec pokynu k promíjení příslušenství daně.
14. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí v části věnované vypořádání výše uvedené argumentace žalobce nejprve zrekapituloval taxativní výčet skutečností zakládajících ospravedlnitelný důvody, které jsou uvedeny v pokynu GŘ-D-21 k promíjení příslušenství daně, čj. 4260/15/7100-40123, a následně uvedl, že žalobcem uvedené důvody žádný z nich nenaplnují. Podrobnější vypořádání žalobcem tvrzených skutečností napadené rozhodnutí nenabízí.
15. Soud považuje za vhodné uvést, že se ztotožňuje s významem metodických pokynů jak pro správní orgány (správce daně), tak pro adresáty veřejné správy (daňové subjekty). I přes jejich nepopiratelný význam pro výkon „dobré správy“ je však v každém případě nutné trvat na tom, aby znění metodického pokynu jednak nebylo v rozporu se zákonem, a zároveň na tom, aby jeho aplikace v konkrétním případě naplňovala příslušné zákonné ustanovení. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je však zřejmé, že žalovaný na smysl zákonné normy zcela rezignoval a skutečně se spokojil s pouze „mechanickou“ aplikací příslušného pokynu, aniž by přezkoumatelně zhodnotil význam konkrétních okolností dané věci, popřípadě je jako nedůvodné vypořádal.
16. Klíčová část relevantní zákonné normy aplikované v dané situaci hovoří o tom, že úrok z prodlení lze (zcela či zčásti) prominout, pokud k prodlení došlo z důvodu, který *lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit*. Zákonné ustanovení je koncipováno poměrně volně, jelikož pracuje s blíže nedefinovaným neurčitým právním pojmem (ospravedlňující okolnosti), jehož naplnění je nutno vykládat v kontextu konkrétního případu. Pokyn GŘ-D-21 nelze stavět na roveň zákona a jeho prostřednictvím nelze obsah právní normy zásadně omezovat (resp. vyprazdňovat). Soud souhlasí s názorem vyjádřeným již v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 5. 2018, čj. 22 Af 89/2017-30, totiž, že je v zásadě nepřípustné, aby interní pokyn vykládal neurčitý právní pojem prostřednictvím uzavřeného (taxativního) výčtu situací. Interpretace neurčitého pojmu může jistě být opřena o znaky jednání, která jsou pod rozsah onoho pojmu typicky podřazována, avšak nemůže zcela upustit od jakékoliv přihlížení k různorodým skutkovým okolnostem konkrétních případů.

17. Žalobce se v konečné odpovědi na svou žádost dozvěděl pouze to, že jím uváděné důvody nebyly v interním pokynu výslovně zmíněny jako ospravedlňující skutečnosti. Interní pokyn (dle obsahu rekapitulovaného v napadeném rozhodnutí) situaci žalobce neřeší, resp. „řeší“ ji pouze implicitně prostřednictvím jejího neuvedení v taxativním výčtu. Potom ovšem odkaz na takový pokyn nemůže nahradit základní funkci odůvodnění, jelikož nenabízí odpověď na to, proč byl zvolen uzavřený výčet situací a proč byly autoritativně vybrány pouze ty které situace a nikoliv jiné (např. situace popisovaná žalobcem). Skutečné důvody, proč okolnosti nyní řešené věci nemohou být považovány za ospravedlňující, tak zůstávají adresátu veřejné správy (daňovému subjektu) skryty. Pro úplnost lze dodat, že shledaný zásadní nedostatek odůvodnění není přípustné zhojovat prostřednictvím vyjádření k žalobě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. 9 As 71/2008-109).
18. Jinak by tomu bylo, pokud by taxativní výčet konkrétních ospravedlnitelných situací obsahoval v jednoznačné podobě zákon. V takové situaci by bylo možné odůvodnění napadeného rozhodnutí jako dostatečné akceptovat. V případě interního metodického pokynu tomu tak není. Ten by měl sloužit jako interpretační pomůcka, nikoliv jako *de facto* novela zákonného pravidla. Je proto nutné, aby žalovaný přijal závěr, ke kterému dospěje přezkoumatelným způsobem, tj. prostřednictvím řádného vyhodnocení situace žalobce primárně v kontextu příslušné právní normy, popřípadě shledáním nedůvodnosti vnesených tvrzení. To samozřejmě nebrání tomu, aby přihlížel i k obsahu příslušného metodického pokynu.
19. Vzhledem ke shledané nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů se soud nezabýval meritorními žalobními body, jelikož je v souladu se zásadou subsidiarity správního soudnictví musí nejprve (meritorně) zhodnotit veřejná správa.

V. Závěr a náklady řízení

20. Soud vzhledem k výše popsaným úvahám napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný vázán vysloveným právním názorem (§ 78 odst. 1, odst. 4, odst. 5 soudního řádu správního) – žalovaný se s žádostí žalobce vypořádá přezkoumatelným způsobem.
21. O náhradě nákladů soudního řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto dle zásady úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního). Žalobce měl ve věci plný úspěch, tudíž má proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, které tvoří zaplacený soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč a odměna daňové poradkyně. Odměna daňové poradkyně žalobce byla stanovena v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 soudního řádu správního podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Ve věci učinila celkem tři úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, podání repliky), nicméně podání repliky soud vyhodnotil jako neúčelný úkon. Odměna za tyto úkony byla určena dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, tedy $2 \times 3\,100$ Kč. Náhrada hotových výdajů byla podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu určena paušální částkou za jeden úkon právní služby, tedy 2×300 Kč. Celkem odměna a náhrada hotových výdajů činí 6 800 Kč. Jelikož je daňová poradkyně žalobce plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů ve smyslu § 57 odst. 2 soudního řádu správního o částku odpovídající dani (21 %), tedy o 1 428 Kč. Celkem

náklady řízení žalobce činí 11 228 Kč (3 000 Kč + 8 228 Kč). Soud žalovanému určil k zaplacení přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 15. června 2021

JUDr. Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu